

Sermo in transfigurationem domini et dei salvatoris nostri Iesu Christi

Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

Ἐκ τῆς χώρας θέρους χαρμονή, ἐκ τοῦ ἀμπελῶνος καρποὶ ἐδεσμάτων, καὶ ἐκ τῶν Γραφῶν διδαχὴ ζωοποιός. Ἡ χώρα εἰς ἓνα καιρὸν ἔχει τὸ θέρος, καὶ ἡ ἀμπελος εἰς ἓνα καιρὸν ἔχει τὸν τρυγητόν, ἡ Γραφή δὲ πάντοτε ἀναγινωσκομένη ἀναβλύζει διδαχὴν ζωοποιόν. Ἡ χώρα, ὅταν θερισθῇ, ἀπέσχε, καὶ ἡ ἀμπελος, ὅταν τρυγηθῇ, ταπεινοῦται, ἡ Γραφή δὲ καθ' ἡμέραν θεριζομένη, οἱ στάχυες τῶν ἐρμηνευόντων ἐν αὐτῇ οὐκ ἐκλιμπάνουσι· καὶ καθ' ἡμέραν τρυγεῖται, καὶ οἱ βότρυες τῆς ἐν αὐτῇ ἐλπίδος οὐ δαπανῶνται. Ἐγγίσωμεν τοίνυν ταύτη <τῇ> χώρα, καὶ τῶν ἀυλάκων αὐτῆς τῶν ζωοποιῶν ἀπολαύσωμεν· καὶ θερίσωμεν ἐξ αὐτῆς στάχυας ζωῆς, τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου 14 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ εἰπόντος πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς· εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστώτων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει τὸν Σίμωνα Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμψεν, ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκά, ὡς τὸ φῶς. Ἄνδρες, οὐς εἶπεν ἵνα μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν τύπον τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ, οὗτοι εἰσιν οὐς παραλαβὼν ἀνήγαγεν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς πῶς μέλλει ἔρχεσθαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐσχάτῃ ἐν τῇ δόξῃ τῆς θεότητος αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σώματι τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ. Ἀνήγαγε δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος, ἵνα δείξῃ αὐτοῖς τίς ὁ Υἱός, καὶ τίνος. Ὅταν γὰρ ἠρώτησεν αὐτούς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Λέγουσιν αὐτῷ· οἱ μὲν Ἥλιον, οἱ δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν Προφητῶν. Διὰ τοῦτο ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος, καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς ὅτι οὐκ ἔστιν Ἥλιος, ἀλλὰ Θεὸς τοῦ Ἥλια· οὐδὲ πάλιν Ἰερεμίας, ἀλλ' ὁ ἀγίας Ἰερεμίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρός· 15 οὐδὲ εἷς τῶν Προφητῶν, ἀλλ' ὁ Κύριος τῶν Προφητῶν, ὁ καὶ πέμψας αὐτούς. Καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ποιητὴς οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ αὐτός ἐστι Κύριος ζώντων καὶ νεκρῶν. Ἐκέλευσε γὰρ τῷ οὐρανῷ καὶ κατήγαγε τὸν Ἥλιον, καὶ ἔνευσε τῇ γῇ καὶ ἀνέστησε τὸν Μωσῆν. Ἀνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος, ἵνα δείξῃ αὐτοῖς ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ πρὸ αἰώνων ἐκ Πατρὸς γεννηθεὶς καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς Παρθένου σαρκωθείς, ὡς οἶδεν αὐτός, ἀσπόρως τεχθεὶς καὶ ἀφράστως, ἄφθορον διατηρήσας τὴν παρθενίαν· ὅπου γὰρ βούλεται Θεός, νικᾷται φύσεως τάξις. Ἐνώκησε γὰρ ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Παρθένου ὁ Θεὸς Λόγος, καὶ οὐ κατέφλεξε τὸ πῦρ τῆς θεότητος αὐτοῦ τὰ μέλη τοῦ σώματος τῆς Παρθένου, ἀλλὰ καὶ παρεφύλαξεν ἐν τῇ τοῦ ἑννεαμηνιαίου χρόνου παρακαταστάσει. Ἐνώκησεν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς Παρθένου, μὴ βδελυζάμενος τὸ δυσῶδες τῆς φύσεως, καὶ ἐξ αὐτῆς προῆλθε Θεὸς σεσαρκωμένος, ἵνα ἡμᾶς σώσῃ. Ἀνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος, ἵνα δείξῃ αὐτοῖς τὴν δόξαν τῆς θεότητος, καὶ γνωρίσῃ αὐτοῖς ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ λυτρούμενος τὸν Ἰσραὴλ, καθὼς διὰ τῶν Προφητῶν ἐδήλωσε, καὶ μὴ σκανδαλισθῶσιν ἐν αὐτῷ, βλέποντες αὐτοῦ τὰ ἐκούσια πάθη, 16 ἃ ἔμελλε πάσχειν δι' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως. Ἐγνώριζον γὰρ αὐτὸν ἄνθρωπον, καὶ οὐκ ᾔδεισαν ὅτι ἐστὶ Θεός. Ἐγνώριζον αὐτὸν υἱὸν Μαρίας, ἄνθρωπον συναναστρεφόμενον αὐτοῖς ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἐγνώρισεν αὐτοῖς ἐν τῷ ὄρει ὅτι αὐτός ἐστιν Υἱὸς Θεοῦ καὶ Θεός. Εἶδον αὐτόν, ὅτι ἦσθι καὶ ἔπινε, καὶ ἐκοπία καὶ ἀνεπαύετο, καὶ ἐνύσταζε καὶ ἐκοιμᾶτο, καὶ ἐφοβεῖτο καὶ ἴδρου, ἃ τῇ φύσει τῆς θεότητος αὐτοῦ οὐχ ἤρμοζον, εἰ μὴ μόνον τῇ ἀνθρωπότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος, ἵνα ὁ Πατὴρ φωνήσῃ τὸν Υἱὸν καὶ δείξῃ

αὐτοῖς ὅτι Υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἀληθείᾳ καὶ Θεός. Ἀνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ πρὸ τοῦ πάθους αὐτοῦ, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ πρὸ τῆς ὑβρεως αὐτοῦ, καὶ τὴν τιμὴν αὐτοῦ πρὸ τῆς ἀτιμίας αὐτοῦ, ἵνα, ὅταν κρατηθῆ καὶ σταυρωθῆ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, γινώσκονται ὅτι οὐ δι' ἀσθένειαν ἐσταυρώθη, ἀλλ' ὅτι εὐδοκία αὐτοῦ ἐκουσίως εἰς σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ἀνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς τὴν δόξαν τῆς θεότητος αὐτοῦ πρὸ τῆς ἀναστάσεως, ἵνα, ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ ἐν τῇ δόξῃ τῆς φύσεως τῆς θεότητος αὐτοῦ, γινώσκονται ὅτι οὐχ ὑπὲρ τοῦ κόπου αὐτοῦ ἔλαβε τὴν δόξαν, 17 ὡς ἐνδεής, ἀλλ' ἦν αὐτοῦ πρὸ αἰώνων, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ μετὰ τοῦ Πατρός, καθὼς εἶπεν ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ ἐκούσιον πάθος· Πάτερ, δόξασόν με τῇ δόξῃ, ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. Αὐτὴν οὖν τὴν δόξαν τῆς θεότητος αὐτοῦ, ἄδηλον καὶ κεκρυμμένην ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ἀπέδειξε τοῖς Ἀποστόλοις ἐν τῷ ὄρει. Εἶδον γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴν λάμπον καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Δύο ἡλίους οἱ μαθηταὶ ἔβλεπον· ἓνα ἐν τῷ οὐρανῷ, κατὰ τὸ ἔθος, καὶ ἓνα, παρὰ τὸ ἔθος· ἓνα τὸν φαίνοντα καὶ τὸν κόσμον καταυγάζοντα ἐν τῷ στερεώματι <καὶ> ἓνα αὐτοῖς μόνοις φαίνοντα, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς αὐτούς. Τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ λευκὰ, ὡς τὸ φῶς, ἔδειξεν, ὅτι ἐξ ὅλου τοῦ σώματος αὐτοῦ ἔβρυνεν ἡ δόξα τῆς θεότητος αὐτοῦ, καὶ ἐξ ὅλων τῶν μελῶν αὐτοῦ ἔλαμψε τὸ φῶς αὐτοῦ. Οὐ γὰρ ὡς Μωσῆς ἔξωθεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἔλαμψεν ἐν εὐπρεπείᾳ, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ ἔβρυνεν ἡ δόξα αὐτοῦ τῆς θεότητος. Ἀνέτειλε τὸ φῶς αὐτοῦ, καὶ ἐν αὐτῷ συνήχθη. Οὔτε γὰρ εἰς ἄλλο μέρος ἀπήλθε καὶ εἶασεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἦλθεν ἐκ πλαγίου ἐτέρου καὶ ἐκόσμησεν αὐτόν, οὔτε ἐν χρήσει αὐτοῦ ἦν. Καὶ 18 οὐχ ὅλην τὴν ἄβυσσον τῆς δόξης αὐτοῦ παρέδειξεν, ἀλλ' ὅσον ἐχώρησε τὸ μέτρον τῶν κορῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας λαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. Καὶ οἱ λόγοι αὐτῶν οἱ μετ' αὐτοῦ τοιοῦτοι ἦσαν· χάριν ὠμολόγουν αὐτῷ, ὅτι οἱ λόγοι αὐτῶν ἐπληρώθησαν, καὶ πάντων τῶν σὺν αὐτοῖς Προφητῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Προσκύνησιν αὐτῷ προσέφερον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, ἣς ἐποίησε τῷ κόσμῳ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων· καὶ τὸ μυστήριον ὃ ἐζωγράφησαν αὐτοί, αὐτὸς ἔργῳ ἐπλήρωσε. Χαρὰ τοῖς Προφήταις καὶ τοῖς Ἀποστόλοις ἐν αὐτῇ τῇ ἀναβάσει τοῦ ὄρους ἐγένετο. Ἐχάρησαν οἱ Προφῆται ἰδόντες τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ, ἦν οὐκ ἤδεισαν. Ἐχάρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἰδόντες τὴν δόξαν τῆς θεότητος αὐτοῦ, ἦν οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἀκούσαντες τῆς φωνῆς τοῦ Πατρός μαρτυρούσης τῷ Υἱῷ· καὶ δι' αὐτῆς ἔγνωσαν τὴν ἐνανθρώπησιν αὐτοῦ, ἣτις ἦν ἄδηλος παρ' αὐτοῖς. Καὶ ἐπίστωσεν αὐτούς, μετὰ τῆς φωνῆς τοῦ Πατρός, ἡ φανεῖσα δόξα τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνωθείσης ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύτως θεότητος. Καὶ ἐσφραγίσθη ἡ μαρτυρία τῶν τριῶν ἐν τῇ 19 πατρικῇ φωνῇ, καὶ τῷ Μωσῆ καὶ τῷ Ἡλίᾳ, οἵτινες παρειστήκεσαν αὐτῷ, ὡς δοῦλοι, καὶ εἰς τὸν ἕτερον ἔβλεπον· οἱ Προφῆται τοὺς Ἀποστόλους, καὶ οἱ Ἀπόστολοι τοὺς Προφῆτας. Εἶδον ἐκεῖ ἀλλήλους οἱ ἀρχηγοὶ τῆς παλαιᾶς διαθήκης τοὺς ἀρχηγούς τῆς νέας. Εἶδε Μωσῆς ὁ ἅγιος τὸν Σίμωνα ἁγιασθέντα· εἶδεν ὁ οἰκονόμος τοῦ Πατρός τὸν ἐπίτροπον τοῦ Υἱοῦ. Ὁ μὲν ἔσχισε θάλασσαν τοῦ περιπατεῖν λαὸν ἐν μέσῳ κυμάτων, ὁ δὲ ἤγειρε σκηνὴν τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν Ἐκκλησίαν. Εἶδεν ὁ παρθένος τῆς παλαιᾶς διαθήκης τὸν παρθένον τῆς νέας· Ἡλίας τὸν Ἰωάννην. Ὁ ἀναβάς ἐπὶ τὸ ἄρμα τοῦ πυρὸς τὸν ἀναπεσόντα ἐπὶ τὸ στήθος τῆς φλογός. Καὶ ἐγένετο τὸ ὄρος εἰς τύπον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἦνωσεν ἐν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς τὰς δύο διαθήκας, ἃς ἀπεδέξατο ἡ Ἐκκλησία, καὶ ἐγνώρισεν ἡμῖν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ δοτὴρ τῶν δύο. Ἡ μία παρέλαβε τὰ μυστήρια αὐτοῦ· ἡ ἕτέρα ἐφανέρωσε τὴν δόξαν τῶν ἔργων αὐτοῦ. Εἶπε Σίμων· καλὸν ἡμῖν ἐστὶν ὧδε εἶναι, Κύριε. Ὡς Σίμων, τί λέγεις; Ἐὰν ὧδε μένωμεν, τὸν λόγον τῶν Προφητῶν τίς πληροῖ; Τὰ ῥήματα τῶν κηρύκων τίς σφραγίζει; Τὰ μυστήρια τῶν δικαίων τίς τελειοῖ; Εἰ ὧδε μένωμεν, τότε, ὠρυξαν χεῖράς μου 20 καὶ πόδας μου, ἐπὶ

τίνοι πληροῦται; Τό, διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον, τίνοι ἀρμόζει; Τό, ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος, τίνοι συμβήσεται; Τό, ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος, τίς βεβαιοῖ; Ἐὰν ὧδε μένωμεν, τὸ χειρόγραφον τοῦ Ἀδάμ τίς σχίσει; Καὶ τὸ χρέος αὐτοῦ τίς ἀποτίσει; Καὶ τὸ ἔνδυμα τῆς δόξης αὐτῶ τίς ἀποκαθιστᾷ; Ἐὰν ὧδε μένωμεν, ἅ εἶπόν σοι, πῶς γενήσονται; Ἡ Ἐκκλησία πῶς οἰκοδομηθήσεται; Τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν πῶς λήψη παρ' ἐμοῦ; Τίνα δῆσεις; Τίνα λύσεις; Ἐὰν ὧδε μένωμεν, ἀργοῦσι πάντα τὰ ῥηθέντα διὰ τῶν Προφητῶν. Εἶπε πάλιν· ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν. Ὁ Σίμων ἐπέμφθη οἰκοδομησάμενος τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἔστι ποιῶν σκηνάς ἐν τῷ ὄρει· ἀκμὴν γὰρ ἀνθρωπίνως προσεῖχε τῷ Ἰησοῦ, καὶ μετὰ Μωσέως καὶ Ἡλίας κατέστησεν αὐτόν. Καὶ παρ' αὐτὰ ἔδειξεν αὐτῷ ὅτι οὐ χρῆζει τῆς σκηνῆς αὐτοῦ· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ ποιήσας τοῖς πατράσιν αὐτοῦ σκηνὴν νεφέλης ἐν τῇ ἐρήμῳ 21 τεσσαράκοντα ἔτη. Ἔτι γὰρ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτὸς ἐπεσκίασεν αὐτούς. Βλέπεις, Σίμων, σκηνὴν ἄνευ κόπου; Σκηνὴν κωλύουσαν καῦμα καὶ μὴ ἔχουσαν σκότος; Σκηνὴν ἀπαστράπτουσαν καὶ φαίνουσαν; Καὶ τῶν μαθητῶν θαυμαζόντων, ἰδοὺ, φωνὴ ἠκούσθη ἐκ τῆς νεφέλης παρὰ Πατρός, λέγουσα· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Μετὰ τῆς φωνῆς τοῦ Πατρός, Μωσῆς ὑπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ Ἡλίας ὑπέστρεψεν εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐπὶ πρόσωπον ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὁ Ἰησοῦς εἰστήκει μόνος, ὅτι ἡ φωνὴ ἐκείνη ἐπ' αὐτῷ μόνῳ ἐπληροῦτο. Ἐφυγον οἱ Προφῆται, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐπὶ τὴν γῆν ἔπεσον, ὅτι ἐπ' αὐτούς οὐκ ἐπληροῦτο ἡ φωνὴ τοῦ Πατρὸς μαρτυροῦσα· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Ἐδίδαξεν αὐτούς ὁ Πατήρ, ὅτι ἐπληρώθη ἡ οἰκονομία τοῦ Μωσέως, καὶ ἵνα τοῦ Υἱοῦ ἀκούσωσιν. Ἐκεῖνος γὰρ, ὡς δοῦλος, ἃ ἐκελεύθη ἐλάλησε, καὶ ἃ ἐρρέθη αὐτῷ ἐκήρυξε, καὶ πάντες οἱ Προφῆται, ἕως οὗ ἦλθεν ᾧ ἀπόκειται, τουτέστιν Ἰησοῦς, ὅς ἐστιν Υἱὸς <καὶ> οὐκ οἰκογενῆς, Κύριος καὶ οὐ δοῦλος, 22 δεσπόζων καὶ οὐ δεσποζόμενος, νομοθέτης καὶ οὐ νομοθετούμενος· τῇ φύσει τῇ θεϊκῇ, οὗτος ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός. Τοῖς δὲ Ἀποστόλοις, ὃ ἦν παρ' αὐτοῖς ἄδηλον, ὁ Πατήρ ἐφανέρωσεν ἐν τῷ ὄρει. Ὁ ὢν μὴνύει τὸν ὄντα· ὁ Πατήρ φανεροῖ τὸν Υἱόν. Ἐν αὐτῇ τῇ φωνῇ οἱ Ἀπόστολοι ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν· βροντὴ γὰρ ἦν φοβερά, ὥστε ἐκ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἡ γῆ ἐτρόμασε, καὶ οὗτοι ἔπεσον ἐπὶ τὴν γῆν. Ἐδειξεν αὐτοῖς ὅτι ὁ Πατήρ ἠγγίσε· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς ὁ Υἱὸς ἐν αὐτῇ φωνῇ αὐτοῦ καὶ ἠγειρεν αὐτούς. Ὡσπερ γὰρ ἡ φωνὴ τοῦ Πατρὸς ἔρριψεν αὐτούς, οὕτω καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Υἱοῦ ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς θεότητος αὐτοῦ ἠγειρεν αὐτούς, ἥτις ἐνοικήσασα ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ ἐνωθεῖσα ἐν αὐτῇ ἀτρέπτως, ἀμφοτέραι ἐν μιᾷ ὑποστάσει καὶ ἐνὶ προσώπῳ ἀδιαιρέτως διαμένουσιν ἀσυγχύτως. Οὐχ, ὡς Μωσῆς, ἔξωθεν εὐπρεπῆς ἐγένετο, ἀλλ' ὡς Θεὸς ἐν δόξῃ ἤστραπτε. Μωσῆς γὰρ τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐχρίσθη ἐν εὐπρεπείᾳ· Ἰησοῦς δὲ ὄλω τῷ σώματι αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος ἐν ταῖς ἀκτῖσιν αὐτοῦ, ἤστραπτε τῇ δόξῃ τῆς θεότητος αὐτοῦ. 23 Καὶ ὁ Πατήρ ἔκραξεν· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Οὐ κεχωρισμένου τῆς δόξης τοῦ Υἱοῦ τῆς θεότητος· μία γὰρ φύσις ὁ Πατήρ καὶ ὁ Υἱὸς σὺν τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι· μία δύναμις καὶ μία οὐσία καὶ μία βασιλεία. Καὶ εἰς ἓνα ἔκραξε τὴν φωνὴν ἐν ὀνόματι εὐτελεῖ καὶ ἐν δόξῃ φοβερᾷ. Καὶ ἡ Μαρία υἱὸν αὐτὸν ἐκάλει, οὐ κεχωρισμένου τῷ σώματι τῷ ἀνθρωπίνῳ ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ τῆς θεότητος· εἷς γὰρ ἐστὶ, Θεὸς ἐν σώματι φανείς εἰς τὸν κόσμον. Ἡ δόξα αὐτοῦ ἐμήνυσε τὴν φύσιν τὴν θεϊκὴν τὴν ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐμήνυσε τὴν ἀνθρωπίνην τὴν ἐκ τῆς Μαρίας· ἀμφοτέρας τὰς φύσεις συνελθούσας καὶ ἐνωθείσας ἐν μιᾷ ὑποστάσει. Μονογενῆς ἐκ Πατρὸς, καὶ ἐκ Μαρίας μονογενῆς. Καὶ ὁ μερίζων, μερισθήσεται ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ὁ συγχέων αὐτοῦ τὰς φύσεις ἀπολεῖται ἐκ ζωῆς αὐτοῦ. Ὁ

ἀρνούμενος ὅτι οὐκ ἐγέννησε Θεὸν ἢ Μαρία, μὴ ἴδοι τὴν δόξαν τῆς Θεότητος αὐτοῦ· καὶ ὁ ἀρνούμενος ὅτι οὐκ ἐφόρησε σάρκα ἀναμάρτητον, ἔσται ἐρριμμένος ἐκ τῆς σωτηρίας καὶ ἐκ τῆς ζωῆς τῆς διὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ διδομένης. Αὐτὰ τὰ πράγματα μαρτυροῦσι καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ αἱ θεϊκαὶ διδάσκουσι 24 τοὺς διακριτικούς ὅτι ἐστὶ Θεὸς ἀληθινός, καὶ τὰ πάθη αὐτοῦ δηλοῦσιν ὅτι ἐστὶν ἄνθρωπος ἀληθινός. Καὶ ἐὰν οὐ πληροφοροῦνται οἱ ἀσθενεῖς τῇ διανοίᾳ, ἀποτίσουσι δίκην ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ τῇ φοβερᾷ. Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Μαρία ἐν τῷ μέσῳ τί παρήχθη; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, Γαβριὴλ Κύριον τίνα ἐκάλει; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἐν φάτνῃ τίς ἀνέκειτο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, Ἄγγελοι καταβάντες τίνα ἐδόξαζον; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, σπαργάνοις τίς εἰλίσσετο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, οἱ ποιμένες τίνα προσεκύνουν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Ἰωσήφ τίνα περιέτεμε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὁ ἀστήρ ἐν οὐρανῷ εἰς τιμὴν τίνος ἔτρεχεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Μαρία τίνα ἐθήλαζε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, οἱ μάγοι δῶρα τίνα προσέφερον; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ὁ Συμεὼν ἐν ἀγκαλίῳ τίνα ἐβάσταζε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τίτι ἔλεγεν, ἀπόλυσόν με μετ' εἰρήνης; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Ἰωσήφ τίνα λαβὼν εἰς Αἴγυπτον ἔφυγε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τό, ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν Υἱόν 25 μου, ἐπὶ τίνι ἐπληρώθη; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Ἰωάννης τίνα ἐβάπτισε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὁ Πατὴρ ἐξ οὐρανοῦ τίτι ἔλεγεν, οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, τίς ἐνήστευσε καὶ ἐπέινασεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, οἱ Ἄγγελοι καταβάντες τίτι διηκόνουν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, τίς ἐκλήθη εἰς τοὺς γάμους ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον τίς μετέβαλεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, οἱ ἄρτοι εἰς χεῖρας τίνος ἔκειντο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὄχλους καὶ χιλιάδας ἐκτὸς γυναικῶν καὶ παιδίων ἐν ἐρήμῳ τίς ἐχόρτασεν ἐκ πέντε ἄρτων καὶ δύο ἰχθύων; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἐν τῷ πλοίῳ τίς ἐκάθευδε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ τίς ἐπετίμα; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Σίμων ὁ Φαρισαῖος μετὰ τίνος ἦσθιε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τὰ πλημμυλῆματα τῆς ἀμαρτωλοῦ τίς συνεχῶρει; Εἰ μὴ ἦν σὰρξ, ἐπάνω τοῦ φρέατος κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὀδοιπορίας τίς ἐκάθητο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὕδωρ ζῶν τῇ Σαμαρείτιδι τίς ἐδίδου καὶ ἤλεγχεν ὅτι πέντε ἄνδρας ἔσχεν; Εἰ μὴ ἦν σὰρξ, 26 ἐνδύματα ἀνθρώπου τίς ἐφόρει; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, δυνάμεις τίς ἐποίει καὶ θαύματα; Εἰ μὴ ἦν σὰρξ, εἰς τὴν γῆν τίς ἔπτυσεν καὶ πηλὸν ἐποίησε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ἐκ τοῦ πηλοῦ ὀφθαλμοὺς τίς ἀναβλέπειν ἠνάγκαζεν; Εἰ μὴ ἦν σὰρξ, ἐν τῷ μνημείῳ τοῦ Λαζάρου τίς ἔκλαιε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, νεκρὸν ὄντα τετραήμερον κελευστικῶς τίς ἐξέβαλεν; Εἰ μὴ ἦν σὰρξ, ἐπὶ τοῦ πώλου τίς ἐκάθισε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, οἱ ὄχλοι μετὰ δόξης εἰς ἀπάντησιν τίνος ἐξήρχοντο; Εἰ μὴ ἦν σὰρξ, οἱ Ἰουδαῖοι τίνα ἐκράτησαν; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τίς ἐκέλευσε τῇ γῆ καὶ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐρριψεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ραπισμῷ τίς ἐρραπίζετο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τὸ ὠτίον τὸ ἀποτμηθὲν διὰ τοῦ Πέτρου τίς ἐθεράπευσε καὶ ἀποκατέστησεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, τὸ πρόσωπον τίνος ἐμπτύσματα ἐδέχετο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, Πνεῦμα Ἅγιον εἰς τὰ πρόσωπα τῶν Ἀποστόλων τίς ἐνεφύσησεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου ἐν τῷ κριτηρίῳ τίς παρίστατο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τὴν γυναῖκα τοῦ Πιλάτου 27 κατ' ὄναρ τίς ἐφόβει; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἱμάτια τίνος ἀπέδυσαν καὶ ἐμερίσαντο οἱ στρατιῶται; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὁ ἥλιος πῶς ἐσκοτίσθη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἐν τῷ σταυρῷ τίς ἐκρέματο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τὴν γῆν ἐκ θεμελίων τίς ἔσεισεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἥλοις τίνος χεῖρες καὶ πόδες ἠλώθησαν; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ πῶς ἐσχίσθη καὶ αἱ πέτραι ἐρράγησαν καὶ οἱ τάφοι ἀνεώχθησαν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες, τίς ἔκραξε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, Πάτερ, συγχώρησον αὐτοῖς, τίς εἶπεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἐν τῷ σταυρῷ μετὰ τῶν ληστῶν τίς ἐκρέματο; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τῷ ληστῇ πῶς ἔλεγε, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ὄξος καὶ χολὴν τίτι προσήνεγκαν; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὁ ἄδης τίνος φωνὴν ἀκούσας ἐτρόμησεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἡ λόγχη πλευρᾶν τίνος ἔνυξε, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα

καὶ ὕδωρ; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, πύλας ἄδου τίς 28 συνέτριψε καὶ δεσμὰ διέρρηξε, καὶ κελεύσει τίνος νεκροὶ ἀποκεκλεισμένοι ἐξήρχοντο; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, οἱ Ἀπόστολοι ἐν τῷ ὑπερώῳ τίνα εἶδον; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων πῶς εἰσῆλθεν; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, τίνος ἐν χερσὶ πληγὰς ἤλων καὶ λόγχης ἐν πλευρᾷ ἐψηλάφησε Θωμᾶς; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, τίνα ἀνέκραζεν, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος τίς ἔφαγε; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ἐν κελεύσματι τὸ δίκτυον τίνος ἐγεμίσθη; Εἰ οὐκ ἦν σὰρξ, οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Ἄγγελοι τίνα ἐθεάσαντο ἀναλαμβανόμενον εἰς τὸν οὐρανόν; Καὶ εἰ μὴ ἦν Θεός, ὁ οὐρανὸς τίνα ἠνοιχθη, καὶ αἱ δυνάμεις τίνα προσεκύνησαν τρόμῳ, καὶ ὁ Πατὴρ τίνα προετρέπετο, κάθου ἐκ δεξιῶν μου; Καθὼς φησι καὶ Δαυΐδ· εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, καὶ τὰ ἐξῆς. Εἰ οὐκ ἦν Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ψευδῆς ἢ σωτηρία ἡμῶν λοιπόν, ψευδεῖς καὶ αἱ φωναὶ τῶν Προφητῶν. Ἄλλ' ἠλήθευσαν οἱ Προφῆται, καὶ ἀψευδεῖς αὐτῶν αἱ μαρτυρίαι. Ἄ ἐκελεύθησαν, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον δι' αὐτῶν ἐλάλει. Διὸ καὶ Ἰωάννης ὁ ἀγνός, ὁ ἐπὶ τῷ 29 στήθει τῆς φλογὸς ἀναπεσών, ἐπικουρῶν τὰς τῶν Προφητῶν φωνάς, θεολογῶν ἐν Εὐαγγελίοις, ἐδίδαξεν ἡμᾶς, λέγων· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονε. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. Ὁ ἐκ Θεοῦ Θεὸς Λόγος, καὶ ἐκ Πατρὸς Υἱὸς μονογενῆς, ὁμοούσιος τῷ Πατρί· ὁ ὢν ἐκ τοῦ ὄντος προαιώνιος Λόγος· ἐκ Πατρὸς γεννηθεὶς ἄνευ μητρὸς πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἀρρήτως. Ὁ αὐτὸς ἐπ' ἐσχάτων τίκεται ἐκ θυγατρὸς ἀνθρώπου, ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, ἄνευ πατρὸς, Θεὸς σεσαρκωμένος, φορέσας ἐξ αὐτῆς σάρκα· καὶ γενόμενος ἄνθρωπος, ὅπερ οὐκ ἦν, μείνας Θεός, ὅπερ ἦν, ἵνα τὸν κόσμον σώσῃ. Καὶ αὐτὸς ἐστὶν ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μονογενῆς ἐκ Πατρὸς, καὶ ἐκ μητρὸς μονογενῆς. Ὁμολογῶ τὸν αὐτὸν Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον, ἐν δύο ταῖς φύσεσι καθ' ὑπόστασιν, ἦτοι πρόσωπον, ἠνωμέναις γνωριζόμενον ἀδιαιρέτως τε καὶ ἀσυγχύτως καὶ ἀτρέπτως· σάρκα ἐνδυσάμενον τὴν ἐμψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ τε καὶ 30 νοερᾷ, κατὰ πάντα γενόμενον ἡμῖν ὁμοιοπαθῆ, δίχα μόνης τῆς ἁμαρτίας. Ὁ αὐτὸς ἐπίγαιος καὶ οὐράνιος, πρόσκαιρος καὶ αἰδίος, ἠργμένος καὶ ἄναρχος, ἄχρονος καὶ ὑπὸ χρόνον, κτιστὸς καὶ ἄκτιστος, παθητὸς καὶ ἀπαθής, Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, κατ' ἅμφω τέλειος, εἷς ἐν δύο, καὶ ἐν δυσὶν εἷς. Ἐν πρόσωπον τοῦ Πατρὸς καὶ ἐν πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ καὶ ἐν πρόσωπον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Μία θεότης, μία δύναμις, μία βασιλεία ἐν τρισὶ προσώποις ἦτοι ὑποστάσεσιν. Οὕτω δοξάζομεν τὴν Ἁγίαν Μονάδα ἐν Τριάδι, καὶ τὴν Ἁγίαν Τριάδα ἐν Μονάδι. Ἐν ᾧ ἔκραξεν ὁ Πατὴρ ἐξ οὐρανοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε. Ταῦτα ἐδέξατο ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ Ἐκκλησία. Ἐν αὐτῇ τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι βαπτίζει εἰς ζωὴν αἰώνιον. Εἰς αὐτὴν ἀγιάζει ἰσοτιμίᾳ, καὶ εἰς αὐτὴν ὁμολογεῖ ἀμερίστως, ἀχωρίστως, καὶ αὐτῇ προσκυνεῖ μὴ σφαλλομένη, καὶ ὁμολογεῖ καὶ δοξάζει. Αὐτῇ τῇ τρισυποστάτῳ Μονάδι πρέπει δόξα, εὐχαριστία, τιμὴ, κράτος, μεγαλωσύνη· τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.